

Представлені дихотомії реалізують загальний принцип світобудови – гармонії протилежностей, який здебільшого й зумовлений симетричною графічною формою літерного знака – дві вертикалі, поєднані діагональною лінією.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Літера – це складний графічний образ алегоричного, метафоричного порядку, який репрезентує та розкриває реальності матеріального і духовного світів. У свою чергу, алфавіт представляє упорядковану систему літерних символів або кодів, яка здатна передавати понятійну систему знань конкретної лінгвокультури. В основі будь-якої алфавітної системи лежить символічна теорія форм. Літери французького алфавіту за своєю графічною формою є геометричними фігурами, які усередині системи відображають трансцендентні поняття та реалії. Дуалістичний характер літер зумовлений симетричною формою літерних знаків. Такі літери, як **B, D, M, N** є симетричними на горизонтальній або вертикальній площинах і репрезентують різні дихотомічні зв'язки, найпоширенішими з яких є Бог / Диявол, Життя / Смерть, Жіноче / Чоловіче, Початок / Кінець, Ціле / Частина, Велике / Маленьке тощо. Саме такий характер літерних знаків дав нам змогу стверджувати, що в ініціалах французької лінгвокультури закладено основні філософські принципи світобудови, зокрема принцип гармонії в протилежностях. Одним із перспективних напрямів дослідження може стати виявлення символічного взаємозв'язку між літерним знаком французького письма та його числовим значенням.

Джерела та література

1. Купер Дж. Энциклопедия символов / Дж. Купер. – М. : Золотой век, 1995. – 402 с.
2. Полная энциклопедия символов / [сост. В. М. Рошаль]. – М. : АСТ, 2006. – 515 с.

Сидельникова Лариса. *Отображение принципа гармонии противоположностей в буквенных знаках французского письма.* В статье приведены результаты исследования символических особенностей буквенных знаков современного французского письма. Впервые осмысленно функционирования букв французского алфавита как геометрических форм, которые внутри системы отражают универсальные метафорические понятия и отражают основные принципы мировосприятия, в частности гармонии противоположностей. В работе установлены основные символы и концепты, которые составляют образно-понятийную систему начальных букв французского письма, самыми распространенными из которых есть Бог / Дьявол, Жизнь / Смерть, Женское / Мужское, Начало / Конец и другие. Дуалистический характер букв позволил раскрыть философский принцип гармонии противоположностей.

Ключевые слова: буквенный знак, символ, концепт, алфавит, письмо, французский язык.

Sydelnykova Larisa. *Representation of Harmony Principle of Opposites in French Alphabet Signs.* The article presents the results of a study of symbolic features of alphabet signs of modern French. First meaningful functioning of the French alphabet signs as geometric shapes that reflect internally universal metaphorical concepts and reflect the basic principles of perception of the world, in particular harmony of opposites. The article establishes the basic concepts and characters that make up the figurative conceptual system initial letters of French, the most common of which is God / Devil, Life / Death, Male / Female, Start / End and others. Dualistic character of letters helped expose philosophical principle of harmony of opposites.

Key words: alphabet signs, symbol, concept, alphabet, writing, the French language.

Стаття надійшла до редколегії
31.03.2014 р.

УДК 811.133.1

Тетяна Хайчевська

Експресивне використання дефіса в художньому тексті (на матеріалі французької літератури ХХ століття)

У сучасному французькому писемному мовленні, зокрема у друкованих ЗМІ, інтернет-блогах, рекламі та художній літературі простежується тенденція до незвичного використання графічних засобів для опосередко-

ваного впливу на сприйняття написаного читачем. У статті досліджено оригінальні випадки вживання дефіса, які показують його ефективність як інструмента передачі авторської експресії у художньому тексті, також зроблено спробу класифікувати та визначити найбільш поширені випадки експресивного використання дефіса.

Ключові слова: дефіс, дефісація, графон, графічні засоби експресії, експресивний потенціал.

Постановка наукової проблеми та її значення. Загальновідомо, що використання дефіса як складової одиниці графічної системи чітко регламентується низкою правил. Завдання дефіса у французькій мові – передусім об'єднання слів для передачі певного поняття, для відбиття граматичної та орфографічної традицій: він може використовуватись у написаннях складних слів, у випадку інверсії підмета і присудка, для приєднання додатків у наказовому способі та ін. У статті ми дотримуємося визначення *defisca* (le trait-d'union) «як графемного засобу, який має графічний еквівалент у вигляді риски і безпосередньо пов'язаний з графічною оболонкою слова (дефіс входить до структури написання, займаючи у ньому певний простір, як і літерні знаки)», і розглядаємо його як частину вербального повідомлення. Хоча дефіс належить до тих графічних засобів, котрі не мають фонетичного еквівалента (за винятком його позиції між двома цифрами чи словами, які вказують на кількісні, просторові чи часові межі), його ненормативне використання може вказувати на нестандартне прочитання написаного або на потребу уважного декодування змісту повідомлення.

Отже, **актуальність** цієї статті обґрунтована потребою всебічно вивчити графічні засоби експресії у зв'язку з невпинним зростанням інтересу до експериментів із графікою та орфографією написаного. Дефіс викликає особливий інтерес, оскільки його експресивне використання не лише змінює орфографічну структуру слова, а й впливає на прочитання та переосмислення написаного, допомагає створити нові оригінальні написання, котрі здатні підкреслити самотутність стилю автора художнього твору та його унікальний світогляд.

Метою статті є ґрунтовний аналіз дібраних прикладів експресивного вживання дефіса, визначення найбільш поширених та найяскравіших випадків його використання у художніх творах французької літератури ХХ століття.

Об'єктом вивчення є дефіс як нелітерний графічний засіб експресії.

Наукова новизна полягає у спробі вперше систематизовано представити випадки експресивного використання дефіса, а також дослідити його експресивний потенціал.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Детально описала традиційні функції дефіса в сучасній французькій мові О. В. Станіслав, яка також звернула увагу на його ненормативне використання в рекламних текстах [7, с. 6]. Вивченням дефіса у межах стилістичного прийому дефісації, одного з видів графону, торкалися у своїх дослідженнях О. П. Сковородніков [6], Н. В. Міщенко [3], В. А. Кухаренко [2, с. 10–13]. На думку О. П. Сковородникова, *графон* – це «... фігура мовлення, яка являє собою стилістично значиме відхилення від графічного стандарту й (або) орфографічної норми. На фоні графічно стандартного й орфографічно-нормативного тексту незвичні, але мотивовані стилістичним контекстом написання слів (різні шрифтові виділення, дефісація, введення в основний текст чужорідних знаків, написання прописної літери замість малої та інші графіко-орфографічні альтернативи), а також фігурне розміщення тексту на площині аркуша, набувають прагматичного навантаження (експресивно-видільного, емоціонально-оцінного, естетичного)». А власне *defiscaцію* учений визначив як «морфемне членування слова за допомогою дефіса» [6, с. 106–107]. Важливо зазначити, що саме за ознакою відхилення від графічного стандарту та орфографічної норми ми відібрали низку прикладів експресивного вживання дефіса. Схожим є визначення *defiscaції*, що його запропонувала О. О. Селіванова, яка визначає цей термін як «фонетико-графічну стилістичну фігуру, дефісне написання цілого слова з певною прагматичною метою» [5, с. 117]. З поданих визначень дефісації видно, що нетрадиційне використання дефіса досліджувалося лише в межах слова.

Цікавим також є підхід В. П. Ізотова, який розглядає дефіс як інструмент оказіонального словотвору, а *defiscaцію* – як «розбиття слова дефісами на частини чи склади для надання йому іншого значення» [1, с. 20]. Продовжуючи думку В. П. Ізотова, А. Р. Сухоруков також досліджує словотвірні можливості дефіса, однак використовує термін *графіксація* для позначення ненормативного використання графічних одиниць різних рівнів. Під *графіксацією* лінгвіст розуміє «... такий спосіб словотворення, коли словотвірним оператором виступають графічні й орфографічні засоби», зокрема й дефіс [8, с. 65]. Згодом Т. В. Попова робить спробу окреслити поліфункціональність дефіса в російській мові, врахувавши його використання як орфографічного та пунктуаційного знака, словотвірної форманти; дослідниця також розглядає дефіс як особливий метамовний знак [4]. Підхід Т. В. Попової є, на нашу думку, найбільш вдалим, оскільки не виключає використання дефіса поза

межами слова. Проаналізувавши наявні підходи до вивчення дефіса, ми дійшли висновку, що дослідники здебільшого вивчають ненормативне використання дефіса як засіб членування слова на склади чи морфеми. Однак, з огляду на структуру дібраних прикладів експресивного вживання дефіса, ми класифікували їх відповідно до його позиції не лише в межах слова (коли він поєднує окремі літери чи склади), а й у межах словосполучення та речення, поєднуючи окремі слова. Водночас ми підтримуємо думку В. П. Ізотова, який зазначав, що ступінь експресивності написання залежить від нестандартності підходу щодо його створення [1, с. 20]. Оскільки саме завдяки різноманітним авторським експериментам та новаторським рішенням щодо використання дефіса реалізується його експресивний потенціал.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Насамперед розглянемо випадки експресивного використання дефіса в межах слова. У цій позиції він служить невід'ємним складником для передачі різноманітних відтінків вимови, котрі значно увиразнюють написане та допомагають читачеві в найменших деталях відтворити задуманий образ. Варто додати, що прийом дефісації може також поєднуватися із редуплікацією, кількаразовим повторенням літер або складів.

« Elle le regardait de loin, elle souriait, et chantait en prolongeant tous les sons: «A-da-mo ! Tu viens man-ger, A-da-mo ! » Comme ils étaient à vingt pas l'un de l'autre et se voyaient fort bien, il n'y avait aucune nécessité à cet appel. Mais l'habitude s'en était prise. Purcelle écoutait en souriant, et les yeux fixés au silhouette d'Ivoa, il se gardait de répondre. Elle reprenait alors le même chant tendre et caressant : « A-da-mo ! Tu viens man-ger, A-da-mo ! » L'accent tonique sur le da d'Adamo était frappé, et le reste de son nom s'évolait vers une note aiguë, modulée, d'un indescriptible charme» [11, p. 138].

Наведений приклад ілюструє використання дефіса для передачі довготи звучання на письмі. Графічна форма дефіса займає стільки ж місця як і літера. Вводячи дефіс у структуру написання, автор не просто розділяє його на окремі елементи (склади), він візуально збільшує його розмір і вказує протяжну вимову слова. Йдеться про звичайний оклик: жінка кличе свого чоловіка обідати, але її слова звучать для нього як слова пісні. Автор у деталях описує її голос, манеру вимовлення імені *Адамо*. Саме наголос на складі *da*, висока нота якого переливається в її голосі, створює неповторний шарм сказаного. Описана ситуація підкреслює глибину романтичних стосунків між моряком та остров'янкою.

Використання дефіса для відтворення чіткої вимови кожного складу можна побачити в такому уривку:

«Et le paradis. Il est plein de fleur dont on sait les noms, les anges sont encore plus beaux que vous si la chose est possible. Mais remarquer ceci: nous n'y mettrons jamais les pieds. Ab-so-lu-ment im-po-ssible» [12, p. 87].

Експресивне використання дефіса зумовлене в цьому випадку прагненням автора позначити по-особливному чітку вимову кожного складу слова аби підкреслити категоричність сказаного: *аб-со-лю-т-но не-мож-ли-во*. На нашу думку, написання слів через дефіс не лише передає особливості вимови, а й упевненість персонажа у своїх судженнях та міркуваннях. Оформлені таким чином слова є логічно наголошеними і позначають найважливішу частину повідомлення.

Окрім впливу на фонетичний аспект написаного, дефіс сприяє появі нових смислових відтінків слова. Розбивка слів на склади або на окремі літери може слугувати одним зі способів виділення логічним або емфатичним наголосом потрібного елементу тексту:

«J'ai eu tant d'information sur mon corps ! Notre corps, cet inconnu ! A l'époque où on va dans les étoiles ! In-for-ma-tion ! Le maître mot est lâché ! Tout passe par information ! Information-consommation !» [13, p. 362].

«Où chercher lorsqu'on a déjà cherché partout ?

«Objets inanimés, avez-vous donc une âme ? » Une sale âme noire, qui s'attache à vous ennuyer et vous force à fouiller !... En tout cas, elle n'allait pas abandonner. Que le tire-bouchon se le dise ! — Elle n'a-l-l-a-i-i p-a-s a-b-a-n-d-o-n-n-e-r !» [10, p. 17].

Як і будь-яке інше виділення у тексті, написання з кількома дефісами у своєму складі швидко привертає увагу. Письменники використовують цей прийом, щоб поставити наголос на потрібному елементі. Участь дефіса в такому написанні не лише впливає на його вимову, а й допомагає створити оригінальний графічний образ. У першому прикладі вчений-генетик розмірковує над стратегічною роллю інформації в нашому світі. Інформація про тіло людини, отримана з її генів, є дуже важливою. Але інформація, що надходить із зовнішнього світу, інформація, яку «споживає» людина, є ще важливішою для її існування. У наступному прикладі автор розділяє слова за допомогою дефіса на

окремі літери; завдяки цьому логічне виділення написаного є більш інтенсивним і водночас розкривається значний експресивний потенціал дефіса. У цьому уривку виділена фраза *Elle n'a-l-l-a-i-t p-a-s a-b-a-n-d-o-n-n-e-r* – «вона не перестане, не покине». Йде про героїню, яка переживає складне розлучення. Жінка не збиралася розлучатись і далі бореться за щастя. Щоб підкреслити наполегливість і цілеспрямованість героїні, автор дає змогу відчути читачеві наріжну проблему роману у звичайній ситуації, коли жінка не збирається припиняти шукати штопор, який ніяк не може знайти.

Також дефіс є ефективним інструментом для створення мовленнєвої гри:

«– *Dites, vous ne trouvez pas l'affaire lassante à la longue ? La mort-la vie, la mort-la vie, la mort-la vie, la mort-la vie ? Vous supportez encore cette vieille turbine thermodynamique, ce piston, ce marteau paqueur ? Ne dirait-on pas, pour finir, le va-et-vient fastidieux d'un coït tocard agrandi à toute la matière ? fanatiquement rivé à leur piquet ? Quelle plaie ! quel blabla ! Quelle croix !*

– *Vous voyez une autre chose ?*

– *Oui, abstention. Pfuitt ! Pas d'en-vie, pas d'en-mort !*» [14, p. 38].

Експресивний потенціал дефіса яскраво проявляється при створенні автором каламбуру. Використовуючи дефіс, автор створює незвичні написання-енігми, котрі є своєрідним згустком різноманітних асоціацій (і звукових, і графічних). Запропонований уривок є дискусією про життя, смерть і віру. Кількаразовим повторенням виразу *la mort-la vie* – «смерть-життя», автор підкреслює заявленість та вульгаризоване бачення цих понять, а об'єднання дефісом вказує на нерозривний зв'язок між ними. З погляду оповідача, основна суть полягає лише в стриманості та поміркованості. Вираз *d'en-vie* можна тлумачити як «у житті», або як графічно модифіковане слово *envie* – «бажання». Міркуючи, автор підводить читача до думки, що саме відмова від бажань при житті дозволить людині вільно дихати та підкорити страх перед смертю.

Одним із важливих завдань дефіса є його участь в оформленні різноманітних нових написань. Йдеться про нові вигадані написання, записані автором через дефіс, щоб показати тісний смисловий зв'язок між його елементами. У цих випадках дефіс виконує свою традиційну функцію, однак поєднує незвичні елементи. Залучений для оформлення нових слів або для об'єднання словосполучень і навіть речень, дефіс вказує на те, що ці одиниці тексту несуть додаткове експресивне навантаження. Оскільки це нові авторські написання, то дефіс є проявом фантазії письменника, а не обов'язковим, загальноприйнятим елементом написання. Наприклад, об'єднання дефісом слів у межах словосполучення допомагає уточнити образ персонажа:

«*Qwafaq avait pourtant parié qu'il deviendrait Yokozuna, cette enflure de Lever-de-soleil-sur-le-mont-Fuji, c'est son nom, Asahifuji, mais une fois de plus il déçoit*» [13, p. 86].

«*Tout allait de soi, tous les «je t'aime» de notre jeunesse nous faisaient un pont et nous écoutions nos souvenirs se joindre à nous. Je tenais dans mes bras Jean-du-tennis, avec sa chemise à manches courtes, Jean-de-la-plage où nous jouions au couteau, Jean-d'Eastbourne, qui devait m'aimer toujours et qui m'aime toujours*» [9, p. 52].

Об'єднуючи потрібні елементи в одне ціле за допомогою дефіса, автор намагається створити більш чіткий образ персонажа. У першому прикладі деталізований переклад прізвиська персонажа *Схід сонця над горою Фуджі* підкреслює особливі надії, які покладають на талановитого молодого спортсмена-сумоїста. Він є тією ранковою зіркою, що сходить над олімпом спортивної слави. Наступний приклад – це спогад головної героїні Жульєт, котра згадує молодість, найяскравіші моменти життя, пов'язані з її коханим чоловіком. Він постає в кількох образах: Жан-тенісист, Жан-на-пляжі, Жан-з-Істбурна. Ці образи асоціюються у героїні з вічним та взаємним, нічим не затьмареним коханням: саме з цим чоловіком у неї склалися ідеальні стосунки. Об'єднані дефісом словесні портрети персонажів є ніби фотографіями, котрі щоразу виринають зі спогадів. Таким чином прийом дефісації здатен посилювати образність написаного.

Ми знайшли також приклади використання дефіса для опису авторського бачення певного явища:

«*Présent sur le présent, sans fin, sans enfance, sans jeunesse, sans maturité, sans vieillesse, et sûrement pas le faux présent où je dois mourir (où d'autres, avec satisfaction ou peine, me verront mort). Présent intégral qui a été là, qui sera toujours là, même si tout a disparu de ce qui le composait. L'amour est la dimension de l'été-est-sera*» [14, p. 140].

Запропонований приклад є роздумом автора над явищем теперішнього часу, без дитинства, юності, зрілості, старості, без кінця, без смерті. Він робить висновок, що теперішнє – це любов, а вимір любові *була-є-буде*. Людина живе, коли вона любить. Об'єднання дефісом сприяє виділенню авторського підсумку про те, що любов тривимірна – любов безкінечна і вона – це життя.

Важливою роллю дефіса поза межами слова є його участь у відбитті особливостей сприйняття мовлення слухачем. Наприклад:

«– *Donne-moi-de-l'eau-s'il-te-plaît-maman-la-compo-figure-toi-était-rudement-difficile-et-d'abord-personne-n'a-rien-su-la-maitresse-est-foile-de-nous-avoir-donné-ça-(Quelle maitresse? Celle de Jean?) j'ai-rien-compris-à-ma-version-latine-pour-demain-c'est-du-Cicéron-tu-pourras-m'aider? (J'avais mis mon pilote automatique pour faire face à la vie courante, mais Cicéron, c'était trop, j'étais mobilisée ailleurs, impossible de dégarnir mon front principal!) Et-puis-tu-sais-pas-ce-que-j'aimerais-voir-dimanche-maman-La-Revanche-de-Zorro-tu-m'emmèneras-dis-maman?...*» [9, p. 12].

У цьому уривку дефіс об'єднує не лише слова і словосполучення, а й речення в єдиний масив. Він заміняє пунктуаційні знаки, які могли б указувати на закінчену чи перервану думку, на емоційний бік повідомлення. У такому випадку перед читачем вимальовується процес, коли людина чує, але не завжди слухає, що їй говорять. Автор використовує цей прийом, щоб передати стан внутрішньої відчуженості персонажа. Цей приклад є ілюстрацією діалогу сина та матері. Вона зосереджена на своїх стосунках із чоловіком, який пішов від неї до коханки. Прийшовши зі школи, син ділиться з мамою своїми проблемами. Його слова оформлені в єдине ціле дефісом, вказують на відстороненість матері. Маріанну схвилювало лише одне почуте слово *maitresse* – «господиня, вчителька, коханка». Перша її думка, звичайно, що йдеться про коханку чоловіка; але дарма – син розповідає про свою вчительку латинської мови. Оформлена дефісом репліка сина сприймається як слова, які не слухають. Такий прийом посилено вказує на те, що жінка зациклена на одній-єдиній проблемі – подружньої зради.

Дефіс також може використовуватися для оформлення абрєвіатури та її розшифрування:

«*Cela ne nous apprend toujours pas ce que sont devenus ma petite note enterrée «peut-être à tort», mon avertissement ultra-confidentiel, capital, urgent, T-T-U-V-M (Très-Très-Urgent-Vie-Mort), souligné trois fois, et en rouge!*» [14, p. 24].

У романі письменник торкається проблем існування людини у світі. Він звертає увагу читача на дискусії щодо виробництва та торгівлі ембріонами, проведення евтаназії, «за» і «проти» абортів, проблеми контрацепції та інші. Його слова є попередженням ультраконфіденційним, важливим та терміновим. Графічно автор оформлює свої слова спочатку великими літерами через дефіс і відразу роз'яснює їх у дужках *Дуже-Дуже-Важливо-Життя-Смерть*. Для підсилення своєї думки автор уточнює, що його слова тричі підкреслено та написано червоним кольором, що дає змогу щоразу інтенсивніше вказувати на серйозність та важливість зазначеної проблеми.

Висновки. Дефіс у ролі експресивного графічного засобу здатен додавати до змісту написаного різноманітні нюанси значення і впливати на його прочитання. Зокрема, традиційно об'єднуючи слова для передачі певного поняття, він використовується для створення оригінальних імен та понять. Ми встановили, що дефіс може об'єднувати літери або склади одного слова, два і більше слів у словосполучення, речення. У випадку, коли дефіс поєднує літери або склади, він слугує для передачі особливостей вимови, усного мовлення на письмі, тобто відіграє роль паузи, підкреслює чітку вимову, здатен передавати протяжність. Якщо ж дефіс поєднує слова, то основним його завданням є створення оригінального графічного написання для опису нового поняття або явища, яке автор презентує читачеві. Об'єднані дефісом слова реплік персонажів автор використовує, щоб передати інформацію, яка сприймається автоматично, не усвідомлено, просто прослуховується. Такий прийом є вдалим для передачі емоційного стану персонажа-слухача. Дефіс також здатен у будь-якій позиції виділяти написане логічним наголосом. Експресивний потенціал дефіса виявляється здебільшого в його поєднанні з літерними графічними засобами, їхнє неочікуване поєднання слугує для створення в тексті різних ступенів експресивного впливу на читача.

Кількісний аналіз 189 прикладів експресивного використання дефіса засвідчує, що найчастіше письменники використовують цей графічний засіб у написаннях нових складних слів (70 прикладів). Написання з дефісом для позначення особливостей розмовного мовлення (67 прикладів) посідають друге місце. На третьому місці – випадки експресивного вживання дефіса у написаннях символічного імені персонажа, уточнених назв предметів, явищ та понять (37 прикладів). Незначну кількість прикладів уживання дефіса у цьому випадку ми пояснюємо тим, що зазвичай у творі трапляється обмежена кількість яскравих персонажів, або автор намагається розкрити суть кількох важливих понять. Найменше письменники використовують експресивний потенціал дефіса для створення

мовленнєвої гри та передачі логічного або емоційного наголосів (15 прикладів), не зважаючи на те, що експресивні можливості цієї графеми тут розкриваються з усією повнотою.

Перспектива подальших досліджень полягає у можливості вивчення експресивного використання дефіса в межах дефісації як різновиду графону і як інструменту словотвору в межах графікації, а також у дослідженні взаємодії дефіса з різноманітними мовними засобами, котрі сприяють передачі авторської експресії в сучасному французькому художньому тексті.

Джерела та література

3. Изотов В. П. Неузואальные способы словообразования : конспекты лекций к спецкурсу / В. П. Изотов, В. В. Панюшкин. – Орёл : Орлов. гос. ун-т, 1997. – 40 с.
4. Кухаренко В. А. Практикум по стилистике английского языка. Seminars in Stylistics : учеб. пособие / Валерия Андреевна Кухаренко. – М. : Флинта ; Наука, 2011. – 184 с.
5. Мищенко Н. В. Графон как стилистический приём в современных печатных текстах (на материале русского языка) / Н. В. Мищенко // Речевое общение: специализир. вестн. / Краснояр. гос. ун-т; под ред. А. П. Сковородникова. – Красноярск, 2006. – Вып. 8 (16). – С. 211–316.
6. Попова Т. В. Полифункциональность русского дефиса / Т. В. Попова // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. Лингвистика. – 2010. – № 4 (2). – С. 682–686.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінол. енцикл. / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.
8. Сковородников А. П. Графон / Александр Петрович Сковородников // Выразительные средства русского языка и речевые ошибки и недочеты : энцикл. слов.-справ. / под ред. А. П. Сковородникова. – М. : Флинта ; Наука, 2005. – С. 106–109.
9. Станіслав О. В. Функціональні характеристики нелітерних знаків французької мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.05 «Романські мови» / Станіслав Ольга Вадимівна. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2005. – 27 с.
10. Сухоруков А. Р. Графическое словообразование. Место графикации в поэзии Н. Глазкова / А. Р. Сухоруков // Полифилология : сб. статей. – Орёл, 2000. – С. 65–71.
11. Groult B. et F. Le féminin pluriel / Benoit Groult, Flora Groult. – P. : Denoël, 1994. – 318 p.
12. Groult F. Maxime ou la déchirure / Flora Groult. – P. : Edition J'ai lu, 1992. – 192 p.
13. Merle R. L'île / Robert Merle. – P. : Gallimard, 1994. – 697 p.
14. Nimier R. Le hussard bleu / Roger Nimier. – P. : Gallimard, 1991. – 450 p.
15. Rolin O. L'invention du monde / Olivier Rolin. – P. : Seuil, 1993. – 537 p.
16. Sollers Ph. Secret / Philippe Sollers. – P. : Gallimard, 1992. – 250 p.

Хайчевская Татьяна. Экспрессивное использование дефиса в художественном тексте (на материале французской литературы XX столетия). В современной французской письменной речи, в печатных СМИ, интернет-блогах, рекламе и художественной литературе наблюдается тенденция к непривычному использованию графических средств с целью косвенно повлиять на восприятие текста. В данной статье исследованы оригинальные случаи использования дефиса, которые показывают его эффективность как инструмента передачи экспрессии в художественном тексте, сделано попытку классифицировать и определить наиболее распространённые случаи экспрессивного использования дефиса. Результаты исследования показали, что экспрессивный потенциал дефиса проявляется в случае записи через дефис букв или слогов одного слова, для объединения отдельных слов в сложные слова, словосочетания и предложения. Экспрессивное использование дефиса передаёт разнообразные индивидуальные интонационные особенности сказанного и указывает на переосмысление элементов текста, записанных с его помощью.

Ключевые слова: дефис, дефисация, графон, экспрессивный потенциал, графические средства экспрессии.

Khaichevska Tetiana. Expressive Use of Hyphen in a Fiction Text (on the Material of XX century French Literature). In contemporary French writing, mass media, world blogs, advertising and literature there is a tendency to the unusual applying of graphical means in order to have a knock-on effect on the acquisition of something written. This article deals with the investigation of the unusual hyphen use, that shows its effectiveness as a tool for the transfer of the author's expression in fiction. The attempt to classify and identify the most common cases of the hyphen expressive use in the modern French written language was made. The results of the investigations showed that the hyphen's expressive potential appears in the case of recording hyphenated letters or syllables of one word, for combining single words in compound words, phrases and sentences. Expressive use of the hyphen transmits various individual features of intonation and points out the rethinking of the text elements written with its help.

Key words: hyphen, hyphenation, graphon, graphic means of expression, expressive potential.

Стаття надійшла до редколегії
27.02.2014 р.